

CARTAS AL DIRECTOR

La referència bibliogràfica: cantar cançons d'altres...

The reference: singing songs of others...

Sr. Director:

El passat mes de juliol vam tenir la fortuna d'assistir a un esdeveniment difícil d'imaginar pocs mesos enrere i molt més inimaginable ara «que fa més de vint anys que dèiem tenir vint anys». Per descomptat que ens referim a l'espectacle *Dos pardals d'un tir*, on Joan Manel Serrat i Joaquín Sabina van cantar les cançons que les seues dos meitats van compondre a soles, però que han tornat a ser compostes per primera vegada quan les seves especials veus s'han ajuntat. Quin luxe!

I, mentres es taral-larejaven les cançons per tots conegudes «...este fer-se major sense delicadesa», vam resoldre el que fa un temps vam plantejar com un dubte i que de sobte se satisfia: no era necessari «el retorn a Vancouver, amb ment predisposada i cor obert, a fi de conèixer-lo i no sols per a justificar que es va estar allí»¹. Aquestos dos pardals ens havien aclarit, com el déu Hermes, la veritable intenció i interès que subjau davall tota comprensió de la realitat; només s'havia de reflexionar sobre el comportament que moltes vegades tenim davant de la ciència i el reconeixement a les fonts «...que tant ens han ensenyat».

Està clar que la referència bibliogràfica constituïx la dada documental que s'oferix per a identificar de manera exacta la font mencionada. Però, citar treballs previs no consistix únicament en escriure correctament la seua referència, per abel·lida que aquesta siga^{2,3}. Més prompte, ha de simbolitzar associacions conceptuals d'idees científiques reconegudes com profitoses per l'autor que ho fa. És a dir, una citació és una transacció científica, un reconeixement exprés d'un deute intel·lectual cap a una font d'informació prèvia. Quel·com com cantar cançons d'un altre?

Cantar cançons d'un altre és tant com tantejar els seus vins, els seus pensaments, la seua tristesa... Afortunadament en el nostre país no és difícil tastar un bon vi i consegüentment no ha de ser un tema a envejar ni a amagar. No obstant, compartir pensaments és una fortuna que cal saber apreciar, perquè generalment quedaran per a enriquir el nostre enteniment.

El fer nostre un pensament aliè, generar amb ell nou coneixement seria, segons Steiner⁴, un goig intel·lectual cultivat en camps plens d'ombres, no en camps cegats per la llum; no hi ha coneixement filosòfic ni científic net de dubtes i de frustracions. Però, una mínima dosi d'incertesa és un al·licient que motiva la discussió intel·lectual.

Tornant a aquestos pardals i concretament a una cançó escrita per Sabina⁵, en aquesta ocasió cantada amb Serrat, ens va vindre a la ment una reflexió sobre el comportament de parella (sense cap caire de gènere i aplicable a tot tipus de relació) i que potser podrà valdre per a les citacions a pensaments anteriors:

«De sobres saps que eres la primera,
que no mentisc si jure que donaria
per tu la vida sencera, per tu la vida sencera;
i, no obstant, un estona, cada dia, ja veus,
t'enganyaria amb qualsevol, et canviaria per qualsevol...»

**Javier Sanz-Valero^{a,b} / Carmina Wanden-Berghe^{c,d} /
Red Mel-CYTED**

^aDepartament d'Infermeria Comunitària, Medicina Preventiva i Salut Pública i Història de la Ciència, Universitat d'Alacant, Alacant, Espanya; ^bDepartament de Salut Pública, Història de la Ciència i Ginecologia, Universitat Miguel Hernández, Elx, Alacant, Espanya; ^cUniversitat CEU Cardenal Herrera, Elx, Alacant, Espanya; ^dHospital Verge dels Liris, Alcoi, Alacant, Espanya.

Bibliografia

1. Sanz-Valero J, Wanden-Berghe C, Castiel LD. Retorno a Vancouver. *Gac Sanit.* 2006;20:251-2.
2. Fernández E, Plasencia A. Contamos contigo: ¿contamos también con tus citas? *Gac Sanit.* 2002;16:288-90.
3. Sanz-Valero J, Wanden-Berghe C, García de Lorenzo A, Gil A, Pérez de la Cruz A, Sánchez-Álvarez C, et al. Las normas de publicación de Nutrición Hospitalaria: un futuro para la revista en beneficio de sus autores. *Nutr Hosp.* 2007;22:1-3.
4. Steiner G. Diez (posibles) razones para la tristeza del pensamiento. Madrid: Ediciones Siruela; 2007.
5. Sabina J, Varona P, García de Diego A. Y sin embargo. En: Sabina J. Yo, mi, me, contigo [CD-Rom]. Madrid: Ariola-BMG Entertainment Sapin; 1996.

Agraïments

Al professor Luis David Castiel per haver-nos facilitat part de la seva epistemologia i hermenèutica.

La referencia bibliográfica: cantar canciones de otros...

Sr. Director:

El pasado mes de julio tuvimos la fortuna de asistir a un evento difícil de imaginar pocos meses atrás, y mucho más inimaginable ahora «que hace más de veinte años que decíamos tener veinte años». Por descontado que nos referimos al espectáculo *Dos pájaros de un tiro*, donde Joan Manel Serrat y Joaquín Sabina cantaron las canciones que sus dos mitades compusieron a solas, pero que han vuelto a ser compostas por primera vez en cuanto sus especiales voces se han juntado. ¡Qué lujo!

Y mientras se tarareaban las canciones por todos conocidas «...este hacerse mayor sin delicadeza», resolvimos lo que hace un tiempo planteamos como una duda y que de pron-